

ПОГОДЖЕНО

Засідання педагогічної ради
Коростишівського педагогічного
фахового коледжу імені І.Я.Франка
Житомирської обласної ради
Протокол №15 від 30.06.2023

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. директора Коростишівського
педагогічного фахового коледжу імені
І.Я.Франка Житомирської обласної ради
В. Мороз Василь МОРОЗ
«30» червня 2023 року
(Наказ №62 від 30.06.2023)

ПОЛОЖЕННЯ

про виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду в Коростишівському педагогічному фаховому коледжі імені І.Я. Франка Житомирської обласної ради

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення про виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду в Коростишівському педагогічному фаховому коледжі імені І.Я.Франка Житомирської обласної ради (далі – Положення) визначає порядок виявлення, вивчення, узагальнення передового педагогічного досвіду в Коростишівському педагогічному фаховому коледжі імені І.Я.Франка Житомирської обласної ради (далі – Коледж).

2. Положення розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про фахову передвищу освіту» та інших законодавчих актів, наказів Міністерства освіти і науки України.

3. Передовий педагогічний досвід вивчається й узагальнюється на добровільних засадах.

4. Досвід учасників дослідно-експериментальної, науково-методичної роботи, проєктної діяльності в рамках програми розвитку освітньої установи вивчається й узагальнюється в обов'язковому порядку.

5. Авторами (претендентами на поширення) передового педагогічного досвіду (перспективного) можуть виступати:

- а) педагогічний колектив Коледжу;
- б) творчі професійні об'єднання педагогів;
- в) керівник, заступник (директор, завідувач відділення), психолог Коледжу;
- г) викладач, вихователь, керівник гуртка.

6. Передовий педагогічний досвід (далі – ППД) – це така навчально-виховна чи організаційно-педагогічна діяльність, у процесі якої стабільні позитивні результати в розв'язанні актуальних педагогічних проблем забезпечуються використанням оригінальних форм, методів, прийомів, засобів навчання та виховання або інтеграції вже відомих форм, методів, прийомів, засобів.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРИНЦИПИ ВИЯВЛЕННЯ, ВИВЧЕННЯ, УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ППД

2.1. *Метою* виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД є прискорення процесу його трансформації в широку педагогічну практику, сприяння розвитку професійної майстерності викладачів.

2.2. *Завдання* виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД полягають у стимулюванні творчих пошуків викладачів, розвитку їхніх педагогічних здібностей, створенні середовища для його застосування в різних умовах.

2.3. *Принципами* виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД є відповідність нормативній базі освіти: науковість, гласність, толерантність, комплексність, безперервність, маневреність і гнучкість, що забезпечує його вибір залежно від потреб.

2.4. Одним зі шляхів підвищення ефективності освітнього процесу в Коледжі є творчий пошук резервів і можливостей педагогічних досягнень або педагогічної інноватики на основі своєчасного та планомірного розповсюдження ППД.

2.5. Вивчення та розповсюдження ППД базується на єдиній методологічній основі, яка забезпечує можливість перенесення конкретного передового досвіду в педагогічну практику, установлення раціональної області його розповсюдження з оцінкою наслідків від його впровадження.

3. ВИЯВЛЕННЯ, ВИВЧЕННЯ, УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ППД

3.1. Виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД охоплює чотири етапи і складає, як правило, два роки (додаток 4):

- 1-й – *інформаційно-мотиваційний*,
- 2-й – *підготовчий*;
- 3-й – *основний*;
- 4-й – *заключний*.

3.2. Роботу з виявлення ППД в Коледжі організовують директор, заступник директора, методист (додаток 1).

3.2.1. Виявлення ППД відбувається в ході:

- моніторингу реалізації програми діяльності Коледжу;
- звіту викладача про результати роботи над методичною темою;
- здійснення внутрішньоколеджанського контролю;
- вивчення результатів роботи педагога над темою самоосвіти;
- творчого звіту викладача про результати діяльності на засіданнях циклових комісій, методичних об'єднань, методичних тижнів і т.д.;
- у ході реалізації дослідно-експериментальної, науково-методичної роботи, проєктної діяльності Коледжу;
- під час презентації результатів із відпрацювання окремих елементів педагогічних та інноваційних технологій;
- у ході оглядів, конкурсів;
- у ході атестації педагогічних кадрів; керівників Коледжу;
- у ході моніторингу діяльності об'єднань викладачів із реалізації проєктно-програмних заходів;
- за результатами незалежної експертизи.

3.3. Виявлення ППД передбачає:

- визначення *об'єкта* (носія) передового досвіду;
- аналітичну оцінку вихідних матеріалів;

- систематизацію відомостей про передовий досвід та комплектування довідково-інформаційних матеріалів.

3.4. Об'єкт для вивчення передового досвіду визначається в результаті аналізу даних внутрішньої і зовнішньої інформації:

- до *внутрішньої інформації* відносяться: звітні матеріали про переможців проведених конкурсів, тематичних оглядів і т.д.; відомості про прийоми і методи роботи викладачів-новаторів;

- до *зовнішньої інформації* – матеріали передового педагогічного досвіду, семінарів, конференцій; інформаційні, методичні матеріали вищих органів.

3.5. Виявлення перед ППД ґрунтується на методологічних засадах:

- *об'єктивності*. Педагогічні факти, результати педагогічної діяльності мають бути оцінені об'єктивно, відповідально, конкретно;

- *комплексності*. У підході до оцінки педагогічних явищ необхідно виходити з виявлення провідної ланки в структурі цілісного процесу, із урахуванням аналізу реальної педагогічної ситуації;

- *науковості*. Виявлення досвіду відбувається з позицій найновіших досягнень педагогічної теорії, тісного взаємозв'язку її з практикою, наукового осмислення практичних здобутків.

Науково обґрунтованим вважається виявлення досвіду на основі розробленої і обґрунтованої системи критеріїв та показників.

3.5. Загальні критерії оцінки передового педагогічного досвіду

3.5.1. За домінантною функцією критерії поділяються :

- на ті, за допомогою яких оцінюється педагогічний досвід як перспективний (актуальність, творча новизна, результативність і оптимальність);

- на основі яких визначається можливість і доцільність вивчення та поширення досвіду (стабільність, перспективність і відтворюваність, маневреність).

3.5.2. Актуальність досвіду передбачає:

- відповідність досвіду вимогам Коледжу, соціальному замовленню, тенденціям суспільного розвитку, державній і регіональній освітній політиці;

- спрямованість на вдосконалення освітнього процесу: допомогу в подоланні окремих проблем навчання і виховання, що виникають у діяльності викладачів;

- формування інтелектуального потенціалу особистості;

- використання засобів розкриття здібностей і талантів кожного здобувача освіти;

- виховання високоморальної особистості.

Актуальність зумовлюється масштабністю розповсюдження досвіду. Про ступінь актуальності можна судити за кількісним показником – за тим, скільком людям цей досвід потрібен.

3.5.3. Творча новизна полягає:

- у комбінуванні вже відомих методик, відкритті нових форм, методів, способів педагогічної діяльності;

- вихід за межі відомого в науці та масовій практиці;

- у раціоналізації або вдосконаленні окремих сторін педагогічної діяльності;

- в оновленні освітніх засобів і правил їх застосування, постановці та вирішенні нових педагогічних завдань.

Без цієї якості досвід не є передовим. Якщо в досвіді немає новизни, він не має для інших ніякого інтересу.

3.5.4. Висока результативність і оптимальність – невід’ємний показник, що передбачає:

- забезпечення відповідного рівня знань, умінь і навичок в обсязі державної програми (стандартів освіти) з урахуванням індивідуальних особливостей і здібностей кожного здобувача освіти, його вихованості, сформованості світогляду;

- результативність найвища в порівнянні з масовим рівнем або однакова з ним при використанні меншому часу та зусиль;

- сприяє сталості одержаних результатів у часі, раціональності витрат часу, зусиль, засобів.

Найбільш результативним і ефективним є досвід із інноваційним потенціалом, який визначається перевагою нових ідей.

3.5.5. Стабільність (надійність) – достатня апробованість досвіду, що проявляється у ефективності та стабільності методів, прийомів, форм роботи, які повторюються, постійно використовуються в діяльності викладача, і стійкість результатів в умовах застосування узагальненого досвіду іншими педагогами.

3.5.6. Перспективність і відтворюваність – характеризують досвід із точки зору забезпечення можливості наслідування його та перенесення в педагогічну практику для застосування іншими педагогами; довгострокове збереження актуальності результатів, які отримано за рахунок освоєння досвіду.

3.5.7. Унікальність і маневреність, тобто неповторність, здатність забезпечити вибір навчальних засобів (програм, підручників) залежно від потреб і можливостей здобувачів освіти.

3.6. Класифікація ППД.

3.6.1. Залежно від *теми та змісту* ППД може бути:

- комплексний, що охоплює різні питання освітнього процесу (зміст, методи, прийоми, форми навчання), втілення досягнень педагогіки та психології та орієнтується на поглиблення професійного досвіду;

- локальний – це досвід доробку викладача чи колективу викладачів у побудові певних компонентів освітнього процесу: цільового, стимулюючо-мотиваційного, змістового, операційно-діяльнісного, контрольно-регулятивного, оцінно-результативного. Найчастіше стосується певної проблеми, над якою працює колектив або конкретний викладач;

- цільовий, що визначається педагогічними реформами або переглядом навчальних програм. Також може стосуватися індивідуальної програми підвищення кваліфікації викладача чи введення в діяльність викладачів-початківців або, наприклад, із метою кар’єрного зростання. Також цей напрямок може забезпечувати розширення досвіду в галузях, які не відносяться до предмета викладання (іноземна мова, ІКТ).

3.6.2. За *характером* діяльності передовий педагогічний досвід поділяється на:

- дослідницький – це експериментальні пошуки способу реалізації наявної педагогічної ідеї;
- раціоналізаторський – якщо знахідки оригінальні, відрізняються від досягнутого в науці та практиці, спрямовані на вдосконалення традиційних підходів і поглядів;
- новаторський – досвід, що містить принципово нові для системи освіти педагогічні ідеї.

3.6.3. За *кількістю авторів, носіїв досвіду* (окремий викладач, група педагогів, циклова комісія) ППД може бути:

- колективним,
- груповим,
- індивідуальним.

3.7. Вивчення, експертна оцінка та узагальнення ППД

3.7.1. Підставою для вивчення та узагальнення передового досвіду є:

- рішення методичної ради Коледжу (протокол);
- рекомендація адміністрації Коледжу (довідка за підсумками діяльності, наказ);
- рішення педагогічної ради (протокол);
- рекомендації циклової комісії (протокол).

3.7.2. Вивчення ППД складає, як правило, *один-два роки* (додаток 4).

3.7.3. Для вивчення й узагальнення ППД створюється експертна комісія, до складу якої входять представники адміністрації та компетентні викладачі Коледжу.

3.7.4. Експертна комісія складає план і здійснює вибір оптимальних методів із вивчення та узагальнення інноваційного та передового досвіду на підставі поданих претендентом матеріалів (додаток 8).

3.7.5. Узагальнення ППД складає один рік. Рішення про порядок узагальнення приймає методична/педагогічна рада Коледжу (додаток 2).

3.7.6. Відповідальна за узагальнення досвіду особа систематизує дібраний матеріал, здійснює опис, визначає форму узагальнення, готує відповідний документ (протокол, рекомендації, довідку, наказ) і подає на експертну комісію, яка складає експертний висновок і дає рекомендації з оформлення досвіду роботи з метою його подальшого поширення.

3.7.7. Підготовлені матеріали ППД розглядаються та обговорюються на засіданні методичної чи педагогічної ради; засіданні відповідної циклової комісії, у результаті чого порушується клопотання про затвердження конкретного досвіду.

3.7.8. На основі матеріалів, поданих до розгляду на педагогічну раду про затвердження конкретного ППД, виноситься рішення про затвердження (незатвердження) ППД.

3.8. Поширення передового досвіду

3.8.1. Поширення ППД – це діяльність, спрямована на ознайомлення працівників освітніх закладів із суттю досвіду, обґрунтування доцільності його впровадження, популяризацію передової педагогічної ідеї, що здійснюється автором за сприянням адміністрації Коледжу в таких формах:

- участь у модульних курсах підвищення кваліфікації як лектор-практик; у педагогічних конкурсах як член журі;
- виступи авторів досвіду на науково-практичних конференціях, семінарах, педагогічних читаннях, круглих столах, засіданнях методичних об'єднань, школах передового педагогічного досвіду; курсах підвищення кваліфікації;
- проведення комплексу заходів: лекції, семінари-практикуми, майстер-класи, консультації, відкриті заняття та позакласні заходи;
- публікації, тиражування інноваційного досвіду роботи (збірки: опис досвіду роботи з практичними додатками, магнітні носії інформації; розробки занять, позанавчальних заходів; тестові, діагностичні матеріали і т.д.), вебсайти, інтерактивні та мультимедійні посібники;
- участь у виставках та експозиціях на конференціях.

4. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ППД

4.1. Результати вивчення та узагальнення ППД оформлюються в паперовому та електронному вигляді.

4.1.1. На паперових носіях мають бути оформлені:

- титульний аркуш;
- інформація про автора ППД (додаток 1);
- фото;
- рецензія (додаток 7);
- витяг із протоколу засідання відповідного закладу освіти про рекомендацію щодо затвердження досвіду (додаток 6);
- опис передового педагогічного досвіду (додаток 5).

4.1.2. В електронному вигляді оформлюються:

- титульний аркуш;
- інформація про автора ППД;
- фото;
- опис передового педагогічного досвіду.
- додатки (мультимедійні презентації, відео, фото);
- конспекти занять, пробних уроків, виховних заходів;
- сценарії змагань, свят, концертів, розваг;
- фрагменти занять, пробних уроків, виховних заходів, розваг, свят, концертів тощо;
- дидактичний матеріал;
- список публікацій у періодичних виданнях.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Зміни та доповнення до Положення вносяться рішенням Педагогічної ради та вводяться в дію наказом директора Коледжу.

Це Положення не є оригінальним науковим текстом та укладачі не претендують на авторство і першоджерело. Цей текст створено на основі європейських і вітчизняних практик, нормативних документів, методичних розробок окремих закладів фахової передвищої освіти, а також на матеріалах і кейсах Державної служби якості освіти України.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Інформація про автора (колектив авторів) передового педагогічного досвіду

1. Прізвище, ім'я, по батькові _____
2. Освіта _____
3. Повна назва вищого начального закладу, який закінчив, рік закінчення _____
4. Спеціальність за дипломом _____
5. Місце роботи, адреса, контактний телефон _____

6. Посада _____
7. Педагогічний стаж _____
8. Кваліфікаційна категорія _____
9. Звання (педагогічне, вчене), науковий ступінь _____

10. Нагороди _____
11. Проблема, над якою працює автор _____

12. Наявність друкованих робіт _____

Примітка. Якщо узагальнюється ППД колективу авторів (2 і більше), то інформацію потрібно подати про кожного автора.

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ № _____
засідання педагогічної ради

від _____

СЛУХАЛИ:

(П.І.Б.), заступника директора з навчальної роботи, про вивчення і узагальнення досвіду роботи викладача (П.І.Б.) з проблеми «Розвиток пізнавального інтересу здобувачів освіти до вивчення математики».

Викладач має глибокі теоретичні знання з предмета, володіє методикою викладання. Розвиток пізнавального інтересу здобувачів освіти здійснює різноманітними методами стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності (пізнавальні, дидактичні, ситуаційні ігри тощо). Чільне місце посідають перцептивні методи навчання: *словесні* (розповідь, бесіда); *наочні* (таблиці, дидактичні картки, ІТ; *практичні* (практичні роботи, досліди). Серед гностичних методів результативним є використання проблемно-пошукового методу, за допомогою якого здійснюється активізація розумової діяльності здобувачів освіти на всіх етапах заняття. Значну увагу викладач приділяє формуванню логічного мислення, використовуючи методи аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення. Враховуючи індивідуальні особливості мислення здобувачів освіти, націлює їхню діяльність на самостійний пошук розв'язання проблеми.

Крім того, викладач упроваджує:

- диференційований підхід до навчання, використовує завдання різного ступеня складності;
- нестандартні форми проведення занять.

На заняттях особлива увага приділяється творчому застосуванню знань на практиці: випуск листівок, захист проектів тощо.

Аналіз моніторингових контрольних робіт свідчить про те, що здобувачі освіти добре засвоїли програмовий матеріал, у них сформовані предметні компетенції.

Досвід роботи з проблеми «Розвиток пізнавального інтересу здобувачів освіти до вивчення математики» пропонуємо вивчити і узагальнити.

УХВАЛИЛИ:

1. Вивчити та узагальнити досвід роботи викладача (П.І.Б.) із проблеми «Розвиток пізнавального інтересу здобувачів освіти до вивчення математики».

2. Створити творчу групу викладачів (експертну комісію) для всебічного вивчення та узагальнення досвіду роботи викладача.

Голова педради

(підпис)

(П.І.Б.)

Секретар педради

(підпис)

(П.І.Б.)

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ № _____

засідання циклової комісії викладачів _____

від _____

СЛУХАЛИ:

(П.І.Б.), голову циклової комісії викладачів _____

про вивчення передового педагогічного досвіду (П.І.П), викладача географії, на тему «Використання інтерактивних методів навчання географії в освітньому процесі».

УХВАЛИЛИ:

1. Вивчити та узагальнити у 20__/__–20__/__ навчальних роках передовий педагогічний досвід (П.І.П), викладача географії, на тему «Використання інтерактивних методів навчання географії в освітньому процесі».

Методичним керівником призначити (П.І.Б.), викладача _____.

Голова ЦК

(підпис)

(П.І.Б.)

Картка вивчення досвіду

Заклад освіти (повна назва)_____

Автор досвіду (прізвище, ім'я, по батькові викладача)_____

Стаж роботи_____

Тема досвіду_____

Сутність досвіду (коротка анотація творчих знахідок викладача)_____

Терміни вивчення та узагальнення_____

Хто вивчає та узагальнює (прізвище, ім'я, по батькові і посада)_____

Методи вивчення_____

Форми узагальнення_____

Дата «_____» _____

Директор

(підпис)

(П.І.Б.)

Етапи виявлення, вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду

Перший рік роботи

I. Інформаційно-мотиваційний етап

Завдання: формування позитивних мотивів і потреб викладача до узагальнення передового педагогічного досвіду.

Види та форми роботи:

- визначення мети, об'єкта, предмета вивчення;
- оцінка досвіду відповідно до критеріїв та класифікації;
- обґрунтування теми, актуальності, новизни, перспективності досвіду;
- визначення організаційно-методичної системи роботи автора (авторів);
- винесення рішення про порядок вивчення та узагальнення ППД.

Для ефективного вивчення досвіду необхідно чітко *спланувати роботу*.

План роботи складається творчою групою (експертною комісією) відповідно до мети, завдань та основних етапів роботи. Як правило, складається з 3-5 розділів.

I розділ. Планується теоретична підготовка та розв'язання організаційних питань. Наводиться список літератури. Вказується, *що та коли* слід зробити кожному членові групи, який емпіричний матеріал зібрати (розробки планів-конспектів, зразки роздаткового матеріалу, копії статей, доповідей та виступів викладача). Визначаються форми, прийоми і методи вивчення роботи.

II розділ. Планується робота з викладачем, досвід якого буде вивчатися: консультації, система самоосвіти, самокорекція, підготовка доповідей, статей тощо).

III розділ. Плануються етапи вивчення досвіду за роками (табл.1)

Етапи вивчення досвіду (орієнтовно)

Рік	Зміст роботи	Терміни
1-й	1. Формування мети і теми досвіду	Вересень
	2. Опрацювання літератури	Вересень-листопад
	3. Збирання емпіричного матеріалу	Вересень-листопад
	4. Відвідування занять	Жовтень-березень
	5. Консультації, корекція діяльності	Січень-травень
	6. Моніторинг навчальних досягнень здобувачів освіти	Грудень-травень
	7. Відвідування занять та інших форм освітньо-виховного процесу	Вересень-квітень
	8. Консультації і корекція	Вересень- квітень
	9. Частковий опис досвіду	Квітень-травень
	10. Аналіз діяльності викладача (попередній)	Січень-травень
2-й	11. Творчий звіт викладача	Листопад-грудень
	12. Моніторинг знань здобувачів освіти	Грудень
	13. Аналіз діяльності викладача (кінцевий)	Грудень
	14. Опис досвіду	Жовтень-грудень
	15. Обговорення узагальнених матеріалів на засіданні методради чи педради	Січень
	16. Рецензування матеріалів досвіду	Січень-березень
	17. Оформлення матеріалів для затвердження	Січень-березень

IV розділ. Плануються форми узагальнення й систематизації досвіду, рецензування матеріалу методистом або педагогічним працівником, термін подачі матеріалу для затвердження методичною радою.

V розділ. Плануються заходи щодо організації поширення досвіду – проведення семінарів-практикумів, відкриття майстер-класу або творчої лабораторії викладача, виступи на засіданнях методичних об'єднань, конференціях тощо.

II. Підготовчий етап

Завдання: виявлення педагогічних закономірностей, втілених та використаних у досвіді, допомога педагогу (колективу) в осмисленні свого досвіду.

Види та форми роботи:

- теоретична підготовка: вивчення науково-педагогічної літератури з проблеми;
- вивчення особливостей здійснення освітнього процесу автором (колективом) досвіду: відвідування занять, інших заходів, які розкривають ідеї досвіду;
- добір та класифікація практичних матеріалів, що відображають суть досвіду;
- визначення рівня раціональності та стабільності результатів ППД.

Другий рік роботи

III. Основний етап

Завдання: обґрунтування інноваційної передової педагогічної практики автора (колективу).

Види та форми роботи:

- систематизація поданого та дібраного матеріалу в аспекті проблеми;
- опис очікуваних результатів вивчення пропонованої освітньої новації;
- визначення сфери можливого застосування ППД у масовій практиці;
- визначення форми узагальнення передового педагогічного досвіду: доповідь (повідомлення, виступ) на педагогічній раді; засіданні методичної ради або циклової комісії, видання методичних листів, розробок, брошур, збірників, посібників тощо.

IV. Заключний етап

Завдання: представлення педагогічного досвіду автора (колективу) колегіальному органу.

Види та форми роботи:

- проведення презентації досвіду;
- стендова наочно-демонстраційна популяризація ППД та ін.

1. Опис ППД

Опис ППД являє собою подання інформації, яку було зібрано в процесі вивчення досвіду, у вигляді тексту. В описі чітко визначається педагогічна проблема та формулюється **тема** досвіду. Назва повинна відображати сутність досвіду, провідну ідею описуваної методичної системи, містити ключові слова з основних її положень.

1.1. Структура опису:

- титульний аркуш;
- фото;
- персоналія;
- зміст;
- вступ;
- основна частина (опис досвіду);
- висновок;
- список використаної літератури;
- додатки (за необхідності).

1.2. Вимоги до змісту опису

1.2.1. Титульний аркуш містить:

- найменування закладу освіти, де буде узагальнюватися досвід;
- назву роботи;
- прізвище, ім'я, по батькові автора (колективу авторів);
- назву організації, у якій працює автор (колектив авторів);
- місто і рік.

**Коростишівський педагогічний фаховий коледж
імені І.Я.Франка Житомирської обласної ради**

Розвиток творчих здібностей здобувачів освіти засобами математики

**Матеріали автора
передового педагогічного досвіду
Роговик І.А., викладача математики**

Коростишів, 202_

Опис оформляється друкованим шрифтом комп'ютерного набору на одному боці аркуша білого паперу форматом А4 (210х298 мм) через півтора міжрядкових інтервали. Шрифт 14 Times New Roman. Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: верхнє і нижнє – 20 мм, ліве – 20 мм, праве – 15 мм.

1.2.2. Кольорова фотографія автора досвіду може представляти собою як портрет, так і жанрове фото за розміром не менше 15x10мм. Фотографія подається в паперовому та електронному варіантах.

1.2.3. Персоналія

1. Прізвище, ім'я, по батькові _____
2. Число, місяць, рік народження _____
3. Повна назва вищого начального закладу, який закінчив, рік закінчення _____
4. Стаж педагогічної роботи _____
вказати початок педагогічної діяльності
5. Основні етапи педагогічної діяльності _____
6. Місце роботи, посада, яку займає _____
7. Педагогічні відзнаки та визнання _____
8. Сутність досвіду _____
9. Методологічна основа педагогічного досвіду _____
10. Наявність друкованих робіт _____

1.2.4. Зміст

Зміст подається на початку роботи, містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, зокрема: вступу, опису досвіду, додатків, використаної літератури.

1.2.5. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності)

Якщо вжита специфічна термінологія, використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і т. ін., їх перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, у яких ліворуч за абеткою подають, наприклад, скорочення, праворуч – їхню детальну розшифровку.

Якщо спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і т.ін. повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їхнє тлумачення наводять у тексті при першому згадуванні.

1.2.6. Вступ

Розкриває сутність і стан досвіду відповідно до загальних критеріїв оцінки досвіду, його значущість. Далі подається загальна характеристика досвіду в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми. Шляхом аналізу стану проблеми обґрунтовують актуальність та доцільність досвіду для освітянської практики.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність досвіду.

Зв'язок опису досвіду з джерелами. Коротко викладають зв'язок досвіду з психологічними та педагогічними джерелами, з державними програмами та планами. Обов'язково зазначають роль автора роботи.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету досвіду і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

Мета, тобто те, чого хоче досягти викладач, формулюється з урахуванням тематики. Вона характеризує основний задум (результат) роботи, який дає можливість виробляти соціально корисний продукт (технологію, методику тощо) з кращими показниками якості, ніж було раніше.

Завдання, з одного боку, розкривають суть теми досвіду, з іншого – знаходять своє тлумачення у висновках, що фіксують і узагальнюють результати їх виконання. Завдання охоплює вимогу (мету), умови (відоме) і шукане (невідоме), яке формулюється в запитанні. Між ними існують певні зв'язки залежності, за рахунок яких здійснюється пошук і визначення невідомих елементів через відомі. Завдань виділяють порівняно небагато, не більше 4-5.

Перше завдання зазвичай пов'язується з виявленням, уточненням, поглибленням, обґрунтуванням суті, природи об'єкта, що вивчається;

друге – з аналізом реального стану предмета дослідження, динаміки і внутрішніх суперечностей його розвитку;

третє – зі способами його перетворення, дослідно-експериментальною перевіркою;

четверте – з виявленням шляхів і засобів підвищення ефективності, вдосконаленням досліджуваного явища, процесу;

п'яте – з прогнозом розвитку досліджуваного об'єкта або з опрацюванням практичних рекомендацій для різних категорій педагогів.

Об'єкт і предмет дослідження. *Об'єкт дослідження* – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення; сукупність різних аспектів теорії та практики проблеми, що досліджується, саме те, що розглядається. Об'єктом дослідження може бути:

- процес формування ...;
- процес розвитку ...;
- процес естетичного виховання ...;
- процес освітньої діяльності ...;
- процес організації та ін.

Наприклад, процес навчання, виховання та розвитку особистості в умовах адаптації до закладу освіти тощо; процес становлення нових освітніх і виховних систем; процес формування певних якостей особистості.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага автора досвіду, оскільки предмет дослідження визначає тему досвіду, яка визначається на титульному аркуші як її назва. Предмет дослідження є складовою об'єкта і вказує, які нові аспекти, функції, умови, принципи, форми і методи розглядає дане дослідження. Тому предмет дослідження може бути:

- система діагностики та корекції ...;
- педагогічні умови...;
- шляхи вдосконалення...;
- тенденції розвитку... та ін.

Наприклад, об'єкт – процес сприйняття нового змісту здобувачами освіти, а предмет – обсяг сприйнятих знань; об'єкт – процес естетичного виховання здобувачів освіти, предмет – музика як засіб формування естетичних смаків здобувачів освіти. У темі «Формування в підлітків потреби у самовихованні» об'єктом виступає процес самовиховання, а предметом – власне потреба у самовихованні, яка формується у процесі освітньої діяльності.

Предметом досвіду можуть бути мета освітньої діяльності, прогнозування, зміст, форми і методи організації та проведення педагогічного процесу, характеристики діяльності здобувача освіти та викладача, шляхи вдосконалення освітнього процесу, а також різні педагогічні відносини: між здобувачами освіти в групах і колективах, колективом і особистістю.

Методи дослідження. Подається перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої мети.

Метод – це сукупність прийомів практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкований розв’язанню конкретної мети.

До цих методів відносяться: вивчення літератури, педагогічної документації та результатів освітньої діяльності, педагогічне спостереження, різні види педагогічних експериментів; опис одержаних результатів; класифікація фактів, їх систематизація, різні способи аналізу і узагальнення; письмове та усне опитування (інтерв’ю, анкетування, тестування, соціометрія); бесіда; експертна оцінка; вивчення результатів діяльності конкретних осіб тощо.

Новизна педагогічних ідей. Подається коротка анотація нових технологій, ідей, положень (рішень), запропонованих викладачем особисто. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (наприклад: уперше одержано, удосконалено, дістало подальший розвиток).

Кожне нове положення слід чітко формулювати, відокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни.

До цього пункту не включають опис нових прикладних (практичних) результатів, отриманих у вигляді пристроїв, схем і т.ін.

Усі положення з урахуванням досягнутого рівня новизни є теоретичною основою (фундаментом) вирішеної в описі проблеми.

Результативність і оптимальність досліджуваного явища показують у порівнянні з масовим або однаковим із ним при використанні меншого часу та зусиль; зазначають засоби, що сприяють сталості одержаних результатів.

Унікальність і маневреність – здатність забезпечити вибір навчальних засобів (програм, підручників) залежно від потреб і можливостей здобувачів освіти.

Практичне значення одержаних результатів. В описі треба подати відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, відзначити практичну цінність одержаних результатів.

1.2.7. Основна частина. Здійснюється опис досвіду.

1.2.8. Висновок. Указується вид ППД: раціоналізаторський або новаторський. Даються поради щодо необхідності або неможливості поширення, впровадження, використання даного досвіду в залежності від результатів його узагальнення.

1.2.9. Список літератури.

Правила оформлення бібліографічного опису

В Україні діють два затверджені Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі.

1. **ДСТУ ГОСТ 7.1:2006.** Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Чинний від 2007-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с.

Це регламентуючий документ для оформлення бібліографічних списків, списків використаної літератури, списків літератури в наукових роботах тощо.

2. **ДСТУ 8302:2015.** Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.

Цей стандарт є регламентуючим документом для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах. Він установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й розміщення в документах. Стандарт поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації. «Список використаної літератури» (як частини довідкового апарату) наводять у формі бібліографічного запису (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006).

Згідно із наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (zareestrovano в Мін'юсті 3 лютого 2017 р. № 155/30023) МОН України спростило вимоги до оформлення списку використаних джерел. Зокрема, на вибір можна використовувати Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015» або один із стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, які є загальноновживаними в зарубіжній практиці оформлення наукових робіт.

1.2.9. Додатки. Матеріали цього розділу мають додаткове (довідкове чи ілюстративне) значення. Вони необхідні для більш повного висвітлення теми дослідження. Додатки подають як продовження дослідження.

Змістом додатків може бути наочність, яку викладач розробив та використовує у своїй педагогічній діяльності (графіки, схеми, малюнки, таблиці), дидактичний матеріал, тести, посібники, розробки занять, мультимедійні презентації тощо, публікації у фахових виданнях із теми узагальненого досвіду; копії статей, доповідей та виступів викладача на засіданнях методичних об'єднань, педагогічних радах, семінарах, конференціях.

ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ №____

засідання циклової комісії викладачів_____

від _____

СЛУХАЛИ:

(П.І.Б.), голову циклової комісії викладачів_____,
про затвердження передового педагогічного досвіду (П.І.Б.), викладача
географії, на тему «Використання інтерактивних методів навчання географії в
освітньому процесі».

УХВАЛИЛИ:

1. Порушити клопотання перед педагогічною радою Коростишівського
педагогічного фахового коледжу імені І.Я.Франка Житомирської обласної ради
про затвердження передового педагогічного досвіду (П.І.Б.), викладача
географії, на тему «Використання інтерактивних методів навчання географії в
освітньому процесі».

Голова ЦК

(підпис)

(П.І.Б.)

ПОСЛІДОВНІСТЬ СКЛАДАННЯ ПАПКИ

1. Титульна сторінка
2. Фотографія
3. Персоналія
4. Рецензія
5. Витяг 1 із протоколу
6. Витяг 2 із протоколу
7. Зміст досвіду
8. Опис досвіду
9. Висновок
10. Література
11. Додатки

Вимоги до рецензії на опис ППД

1. Рецензія складається фахівцем (науковцем, викладачем, методистом), який працює в освітянській галузі. Мета – дати об'єктивну оцінку опису досвіду, аналіз її переваг та недоліків, рекомендації щодо використання в освітньому процесі

2. Автор рецензії може використовувати вільну форму викладу, спираючись на загальні критерії оцінки досвіду, а саме:

- актуальність,
- творчу новизну,
- наукову обґрунтованість,
- висока результативність і оптимальність,
- стабільність,
- перспективність і відтворюваність,
- унікальність і маневреність.

3. Рецензія передбачає наявність таких складових:

Вступ, у якому вказується автор (авторський колектив), назва досвіду, тип освітнього закладу, в якому він працює, ким узагальнений і представлений матеріал.

Основна частина, яка містить аналіз досвіду за вказаними вище критеріями.

Заключна частина передбачає аргументований висновок, зроблений на основі аналізу опису досвіду (ознайомити з його втіленням на практиці) і відповідно до мети його розгляду, наприклад:

- рекомендувати для поширення в освітньому процесі;
- рекомендувати на доопрацювання поданих матеріалів з огляду на їх невідповідність установленим вимогам: відсутні...;
- відхилити поданий матеріал як такий, що не містить новизни і не може здійснити вплив на розвиток педагогічної практики.

ПАМ'ЯТКА **фахівцеві, що описує ППД**

Чітко визначити назву, адресу і автора досвіду (у назві матеріалу дати основну характеристику досвіду, визначити галузь застосування, характер розв'язуваної проблеми: управлінська, методична, освітня).

Обґрунтувати актуальність досвіду, його практичну значущість для підвищення якості освітнього процесу: якою мірою цей досвід сприяє розв'язанню завдань, що стоять перед Коледжем на сучасному етапі; які типові недоліки в педагогічній діяльності допомагає побороти досвід.

Подати теоретичну базу досвіду, сучасні теоретичні ідеї, положення, які служать обґрунтуванням наукової достовірності досвіду.

Описати технологію досвіду (систему конкретних педагогічних і організаційних дій, зміст, форми, прийоми, методи виховання і навчання):

а) постановку цілей і завдань педагогічної діяльності (проведення занять, системи освітньої роботи, виховного заходу, виховної роботи в цілому і т.д.);

б) ефективність освітньої, виховної роботи викладача, співвіднести її з результатами; з'ясувати правильність поставлених завдань, вибраних форм, методів, прийомів у навчанні та вихованні здобувачів освіти;

в) зміст освітньої та виховної роботи (характер доказів, фактів, прикладів, що сприяють глибокому засвоєнню здобувачами освіти тих чи інших світоглядних та наукових ідей). Відповідність змісту поставленим цілям і завданням. Досвід, який вартий наслідування, полягає і в знаходженні нових форм, методів, доборі навчально-виховного матеріалу (фактів, аргументів), який дозволяє найбільш переконливо донести до здобувачів освіти певну ідею, положення;

г) форми і методи освітньої діяльності, їх оптимальний вибір і відповідність поставленим цілям і завданням, технологію їхнього застосування, способи діяльності викладачів та здобувачів освіти. Передовий досвід освітнього процесу являє собою вдалий вибір відомих форм і методів (або вироблення нових), що дозволяє найоптимальнішим шляхом досягнути мети. Важливо описати процедуру, послідовність способів педагогічної діяльності. Якщо, наприклад, досвід стосується формування інтересу здобувачів освіти до вивчення математики, необхідно розкрити наукові засади стимулювання мотивації в певному віковому періоді, показати роль математики у становленні особистості;

д) організацію освітнього процесу, способи включення здобувачів освіти у навчальну, суспільно корисну, трудову діяльність. Відповідність організації поставленим цілям і завданням. Показати ефективність діяльності здобувачів освіти із застосуванням різноманітних форм, методів, прийомів роботи, їх позицію: простих виконавців волі дорослих чи організаторів, господарів своїх прав;

ж) показати зв'язок одержаних результатів із поставленими цілями, завданнями, способами діяльності викладачів і здобувачів освіти та довести, що результати освітнього процесу в закладі, в педагога чи групи педагогів залежать від досвіду, який пропагується.

Розкрити провідну педагогічну ідею, що впливає з досвіду і передбачає варіативність форм її застосування, виділити головне, найсуттєвіше в діяльності автора досвіду.

Схарактеризувати результативність умов і можливостей застосування описаного досвіду та відтворюваності у практиці роботи іншими педагогами. У результаті узагальнення досвіду показати, чим відрізняються описані педагогічні ідеї від результатів інших у тих же умовах.

До узагальненого матеріалу сформулювати висновки та рекомендації, проілюструвати додатками.

Пам'ятка педагогові

Постійно стежте за новинками науково-методичної літератури, ведіть бібліографію використаних джерел.

Збирайте та накопичуйте матеріали, що відображають досвід вашої роботи: друковану продукцію, плани виховної роботи, конспекти занять, дидактичні матеріали, тести, творчі роботи, анкети, щоденники спостережень, психолого-педагогічні характеристики, а також ведіть записи своїх здобутків, невдач та сумнівів.

Обирайте тему для узагальнення досвіду найбільш важливу й актуальну, враховуючи успіхи та недоліки у вашій роботі та роботі колег, сформулюйте тему чітко й конкретно.

Визначте форму узагальнення: доповідь, стаття, буклет і под.

Систематизуйте методичні матеріали (плани, картки, схеми, види вправ), супроводивши їх карточками-поясненнями.

Складіть короткий план теми з тезами, де повинна бути викладена ідея досвіду. Згадайте і поясніть факти, які будуть використані як основа для ваших висновків.

Досвід оцінюйте критично. Розповідаючи про успіхи, не забудьте сказати про недоліки, труднощі, помилки. Головний критерій досвіду – результативність. Розкриття досвіду не цікаве, якщо в ньому не показаний розвиток здобувачів освіти, не проілюстровані досягнення.

Матеріал намагайтеся викласти коротко, просто, логічно, уникаючи повторень.

Працюючи над темою, радьтеся зі своїми колегами. Так можуть з'явитися цінні думки, необхідні факти.

Оформіть додатки (схеми, картки, таблиці, роботи здобувачів освіти тощо).